

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

Verotuksen perusteet

Elinkeinoverotus 1 & 2

Apulaisprofessori Tomi Viitala

Elinkeinotoiminnan (EVL-) tulolähde

- Laki elinkeinotulon verottamisesta (EVL)
- Elinkeinotoiminnan tulos lasketaan EVL:n mukaan
- Elinkeinotoimintaa eli EVL-tulolähde voi olla kaikenlaisilla verovelvollisilla
 - Luonnolliset henkilöt
 - Elinkeinoyhtymät
 - Yhteisöt
- V. 2020 alkaen yhteisöillä (eräin poikkeuksin) kaikki toiminta - maataloutta - lukuun ottamatta muodostaa EVL-tulolähteen

Elinkeinotoiminta

- Elinkeinotoiminnalla tarkoitetaan liike- ja ammattitoimintaa
- Liiketoiminnasta löytyy tyypillisesti seuraavia tunnusmerkkejä:
 - voittoa tavoittelevaa
 - itsenäistä
 - taloudellisen riskin ottavaa
 - suunnitelmallista
 - jatkuvaa
 - kohdistuu ulospäin laajaan joukkoon
- Ammattitoiminta on liiketoimintaa pienimuotoisempaa mutta erottelulla ei yleensä merkitystä verotuksessa

Verotettava tulo ja kirjanpito

- Kirjanpitolaki (KPL)
- International Financial Reporting Standards (IFRS)
- Elinkeinoverolaki (EVL)
- Itsenäisiä tuloksenlaskentanormistoja
- Verotettava tulo johdetaan tilikauden voitosta
 - Yhtiön erillistilinpäätös (konsernitilinpäätöksellä ei merkitystä verotuksessa)
 - Pääsääntöisesti KPL:n mukaan laadittu
 - Harvoin IFRS-erillistilinpäätös

Verotettava tulo ja kirjanpito

- Verotuksen kirjanpitosidonnaisuus
 - Tosiasiallinen: veronalainen tulos johdetaan kirjanpidosta
 - Muodollinen: useiden menoerien vähentäminen kytketty vastaavaan vähennykseen kirjanpidossa (EVL 54 §); erityisesti poistot
 - Ajallinen kytkentä (tilikausi → verovuosi)
 - Suomen verolainsäädäntö tarjoaa niukalti ns. tuloksenjärjestelykeinoja
 - Merkittävin erä käyttöomaisuuden poistot, jotka voivat verovuonna olla pienempiä tai suurempia kuin kirjanpidossa
-

Elinkeinoverotuksen yleisiä periaatteita

- Realisointiperiaate
 - Menon vähennyskelpoisuus ja tulon veronalaisuus
 - Realisoitumattomat arvomuutokset ei pääsääntöisesti verotuksessa huomioon otettavia
- Suoriteperiaate
 - Menon ja tulon jaksottaminen
 - Maksuperiaate vain poikkeuksellisesti

Elinkeinoverotuksen yleisiä periaatteita

- Laajuusongelma
 - Veronalaista tuloa/vähennyskelpoista menoa vai ei?
 - Yleisimmät pysyvät erot kirjanpitoon: verovapaita tuloja tai vähennyskelvottomia menoja
- Jaksotusongelma
 - Nyt vai tulevaisuudessa?
 - Tulot ja menot verovuoden tuotoiksi ja kuluiksi = verovuoden elinkeinotoiminnan tulos
 - Verotuksen ja kirjanpidon jaksotuksessa ns. väliaikaisia eroja → kirjanpidon varovaisuuden periaate voi johtaa menon aikaisempaan vähentämiseen kirjanpidossa kuin verotuksessa

Elinkeinoverotuksen yleisiä periaatteita

- Arvostusongelma
 - Alkuperäinen hankintameno
 - Verotuksessa poistamaton hankintameno
 - Käypä arvo
- Kirjanpidon periaatteet vs. verotuksen periaatteet toisinaan ristiriidassa
 - KPL: varovaisuuden periaate
 - IFRS: käyvän arvon periaatteen laaja soveltaminen
 - KPL:ssa mahdollisuuksia soveltaa ns. IFRS-optioita

Verotettavan tulon laskenta

- Kirjanpidon tulos (voitto / tappio ennen veroja)
- + Veronalaiset tulot, jotka eivät ole kirjanpidossa
- + Vähennyskelvottomat menot, jotka ovat kirjanpidossa
- - Verovapaat tulot, jotka ovat kirjanpidossa
- - Vähennyskelpoiset menot, jotka eivät ole kirjanpidossa
- = Verovuoden tulos
- - Aikaisempien verovuosien tappio
- = Verotettava tulo

MENON VÄHENNYSKELPOISUUS

Menon vähennyskelpoisuus

- Vähennyskelpoisia ovat elinkeinotoiminnassa tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot ja menetykset (EVL 7 §)
- Menon käsite on laaja
 - Meno on vähennyskelpoista, jos sen tarkoituksena on edistää tulonhankkimistoimintaa välittömästi tai välillisesti
 - Vähennyskelpoisia menoja ovat mm. palkkamenot, vuokramenot, vakuutusmaksu, kurssitappio, mainosmeno, tutkimus- ja kehittämismeno, omaisuuden hankintamenot jne.
 - Vähennyskelpoista on myös elinkeinotoiminnasta johtuneen velan korko

Menon vähennyskelpoisuus

- Realisointiperiaate
 - Suoritusvelvollisuus rahana tai rahanarvoisena etuna toiselle osapuolelle
 - Realisoitumattomat menot vain poikkeuksellisesti vähennyskelpoisia
 - Eräät realisoitumattomat arvonalentumiset (mm. valuuttakurssitappiot)
 - Eräät ns. varsinaiset varaukset (mm. jälleenhankintavaraus, takuuvaraus)
 - Ns. laskennalliset menot eivät ole vähennyskelpoisia (esim. optiosta aiheutuva laskennallinen meno)

Vähennyskelpoisuuden rajoituksia

- Vähennyskelvottomia menoja ovat mm.
 - Luonnollisen henkilön (yleensä osakkaan) elantomenot
 - Rangaistuksen- ja sanktionluontoiset maksut sekä lahjukset
 - Välittömät verot
 - 50 % edustusmenoista
- Verovapaan tulon hankkimisesta johtuneet menot eivät pääsääntöisesti ole vähennyskelpoisia
 - Esim. verovapaaseen käyttöomaisuusosakeluovutukseen liittyvät asiantuntijakulut

Vähennyskelpoisuuden rajoituksia

- Konsernitilanteisiin liittyy erityisiä menon vähennyskelpoisuuden rajoituksia
 - Konserniyhtiöiden osakkeiden luovutustappiot
 - Konserniyhtiöiden välisistä lainoista aiheutuneet menetykset (=lainat, joita ei ole maksettu takaisin)
 - Lainojen korkojen vähennysoikeutta rajoitettu v. 2014 alkaen
 - Meno, joka ylittää markkinaehtoisen määrän (ns. siirtohinnoitteluoikaisu)

Jaksotus

- Verotus toimitetaan verovuositain
 - Veronalaiset tulot ja vähennyskelpoiset menot jaksotetaan verovuoden tuotoiksi ja kuluiksi
- EVL:n jaksotuksen lähtökohtana suoriteperiaate
 - Tulo syntyy, kun suorite luovutetaan
 - Meno syntyy, kun tuotannontekijä vastaanotetaan
 - Vähäiset meno- ja tuloerät voidaan jättää maksuperusteisiksi
 - Menetys (esim. luottotappio) on lähtökohtaisesti sen verovuoden kulua, jonka aikana se on todettu

Menon jaksottaminen

- Meno tulon kohdalle –periaate läsnä EVL:n säännöstyössä
 - Olennaista erottaa vuosikulut ja aktivoitavat menot (aktiivat)
- Aktivoitavat menot
 - Useina vuosina tuloa kerryttävien hyödykkeiden (investointien) hankintameno on jaksotettava vähennettäväksi kuluna (=poistoina) useana verovuonna
 - Myös useana vuotena tuloa kerryttävät muut menot kuin hyödykkeiden hankintamenot (ns. pitkävaikutteiset menot) jaksotettava vaikutusajalleen, kuitenkin enintään 10 vuodelle, vähennettäväksi kuluna (=poistoina) useana verovuonna
 - Esim. vuokrahuoneiston perusparannusmeno, liikearvo, huomattavan markkinointikampanjan menot tms.

MyCup Oy

- Yhtiö on verovuonna 2020 remontoanut vuokraamansa kahvilatilat ajanmukaisiksi ja trendikkäiksi. Remontti kustansi yhtiölle 8 000 euroa. Kirjanpitoon yhtiö on kirjannut kustannukset vuosikuluksi. Vuokrasopimus kahvitilasta päättyy vuonna 2028.

- Vuokrahuoneiston perusparannusmenot kerryttävät tuloa tyypillisesti useana verovuonna
- Perusparannusmenot on jaksotettava usealle vuodelle
- Koska vuokrasopimus päättyy vuonna 2028, jaksotetaan menot tasapoistoina verotuksessa 8 vuodelle (1000 euroa/vuosi)

Hankintamenon määritelmä

- Hyödykkeen hankinnasta ja valmistuksesta johtuneet menot aktivoidaan hyödykkeen hankintamenoon
 - Esim. huoneiston hankinnasta suoritettua varainsiirtoveroa tai siihen kohdistuvaa perusparannusmenoa ei voida vähentää vuosikuluna vaan osana huoneiston hankintamenoa
 - Esim. osakkeiden hankintaan liittyvää asiantuntijamenoa ei voida vähentää vuosikuluna vaan osana osakkeen hankintamenoa
- Hankintamenon jaksottaminen kuluksi vaihtelee hyödykkeen omaisuuslajista riippuen

EVL:n omaisuuslajijaottelu

- **Vaihto-omaisuus:** sellaisenaan tai jalostettuna luovutettavaksi tarkoitettu omaisuus (esim. myytävät tuotteet)
- **Rahoitusomaisuus:** lyhytaikainen, likvidi omaisuus (yleensä sijoituksia ja saamisia kuten osakkeita, myyntisaamisia, lainoja)
- **Käyttöomaisuus:** pysyvää käyttöä varten yhtiön harjoittamassa elinkeinotoiminnassa käytettävä omaisuus (koneet, kalusto, rakennukset, tytäryhtiöosakkeet tms.)
- **Muu omaisuus** (v. 2020 alkaen eräillä yhteisöillä): varat, joita ei ole luettava elinkeinotoiminnan rahoitus-, vaihto-, sijoitus- tai käyttöomaisuuteen
- **Sijoitusomaisuus:** vain raha-, vakuutus- ja eläkelaitoksilla varojen sijoittamiseksi

Vaihto-omaisuuden hankintameno

- Kun myytäväksi tarkoitettu hyödyke ostetaan, sen hankintameno merkitään taseeseen vaihto-omaisuudeksi
- Hankintamenoa ei vähennetä heti, vaan vasta sinä vuonna, jolloin hyödyke myydään tai kulutetaan
- Vaihto-omaisuuden menetys on pääsäännöstä poiketen sen verovuoden kulua, jona menetys on tapahtunut

Vaihto-omaisuuden hankintameno

- Realisoitumaton arvonalennus
 - vaihto-omaisuus arvostetaan verovuoden päättyessä alimman arvon periaatteen mukaisesti hankintameno, todennäköiseen luovutushintaan tai todennäköiseen vastaavan omaisuuden hankintameno
 - hankintamenoa alempi arvostus → arvonalentuminen vähennyskelpoinen kulu

MyCup Oy

- Yhtiö on verovuonna 2019 ostanut kahvipapuja. Osa kahvipavuista on vielä varastossa vuoden 2020 lopussa. Kahvin maailmanmarkkinahinta on laskenut siten, että vastaavat kahvipavut voitaisiin ostaa 20 % alhaisempaan hintaan. Jäljellä olevien kahvipapujen hankintahinnasta tulee vähentää 20 % vuoden 2020 vähennyskelpoisena kuluna.
 - Kirjanpitosidonnaisuus (EVL 54 §): edellyttää menon vähentämistä myös kirjanpidossa

Käyttöomaisuus

- Elinkeinotoiminnassa pysyvään käyttöön tarkoitettu omaisuus
- Kerryttävät tyypillisesti muutakin tuloa kuin luovutushintaa → ns. liiketoiminnallinen yhteys
- Mm. koneet, kalusto, muu irtain omaisuus, rakennukset, aineeton omaisuus ovat kuluvaa käyttöomaisuutta → Vuotuiset poistot
- Mm. maa-alue ja osakkeet ovat kulumatonta käyttöomaisuutta → Ei poistoja

Käyttöomaisuuden hankintamenon jaksottaminen - kirjanpitosidonnaisuus

- Poistoina ei saa vähentää enempää kuin mitä verovelvollinen on kirjanpidossaan verovuonna tai aiemmin vähentänyt (kirjanpitosidonnaisuus EVL 54 §)
 - Jos halutaan vähentää verotuksessa enemmän kuin kirjanpidossa suunnitelman mukaisena (sumu-) poistoina, on kirjattava poistoeroa kirjanpitosidonnaisuuden täyttämiseksi

Käyttöomaisuuden hankintamenon jaksottaminen - hyllypoisto

- Verotuksessa ei ole poiston vähentämispakkoa eli kirjanpidossa tehty poisto voidaan osittain tai kokonaan hyllyttää verotuksessa
- Hyllypoisto = poisto, joka on vähennetty kirjanpidossa aikaisemmalla tilikaudella kuin se vähennetään verotuksessa
- Hyllytys lisää veronalaista tuloa kirjanpidon tulokseen verrattuna
- Hyllypoisto voidaan käyttää verotuksessa myöhemmin vuosittaisten maksimipoistojen rajoissa

Käyttöomaisuuden hankintameno – irtain käyttöomaisuus - poistot

- Koneiden, kaluston ja muun irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoista tehtävät poistot ovat degressiivisiä (etupainotteisia) yhdestä menojäännöksestä tehtäviä poistoja
 - Verotuksessa enintään 25 % menojäännöksestä
 - Lyhytikäisen (< 3 vuotta) käyttöomaisuuden hankintameno voidaan vähentää vuosikuluna
 - Esim. kännykkä
 - Pienhankinta (hankintameno enintään 850 €, kuitenkin yhteensä enintään 2500 €/verovuosi) voidaan vähentää vuosikuluna (V. 2021: 1200€ / 3600€)
-

MyCup Oy

- MyCup Oy hankkii verovuonna 2020 yhden kannettavan tietokoneen á 1 000 € (ilman arvonlisäveroa) ja uuden kahvipaahtimen á 5 000 € (ilman arvonlisäveroa). Verovuoden alussa irtaimen käyttöomaisuuden menojäännös on 35 000 €.
 - Kannettavan tietokoneen hankintameno 1 000 € voidaan vähentää vuosikuluna verovuonna 2020, koska sen taloudellinen käyttöikä on alle kolme vuotta
 - Kahvipaahtimen hankintameno lisää verovuoden käyttöomaisuuden menojäännöstä 5 000 €:lla.

MyCup Oy

- Irtaimesta käyttöomaisuudesta voidaan tehdä verovuonna 2020 enintään 10.000 €:n poisto ($25 \% * 40\,000\ €$)
- Kirjanpidossa tehdään tilikaudella 2020 8 000 €:n poisto
- Jos yhtiö haluaa tehdä verotuksessa maksimipoiston, kirjanpidossa on kirjattava poistoeron lisäystä 2 000 €
- Halutessaan yhtiö voi hylyttää kirjanpidossa tehdyn 8 000 €:n poiston → veronalainen tulos lisääntyy (tai tappio pienenee) 8 000 €:lla...
- jolloin tulevana verovuosina yhtiö voi vähentää poistoina verotuksessa 8 000 € enemmän kuin kirjanpidossa, kuitenkin vuosittain enintään 25 % menojäännöksestä

Käyttöomaisuuden hankintameno - luovutus

- Luovutushinta tuloutetaan ja hankintameno vähennetään sinä verovuonna, jona käyttöomaisuus on luovutettu
- Vähennyskelpoinen hankintameno on verotuksessa jäljellä oleva hankintameno (=alkuperäinen hankintameno – poistot)

Käyttöomaisuuden hankintameno – irtain käyttöomaisuus - luovutus

- Irtaimen käyttöomaisuuden (koneet ja kalusto) luovutusvoitot eivät ole suoraan veronalaisia
- Koneista ja kalustosta saatu luovutushinta tuloutetaan kuitenkin epäsuorasti
- Luovutushinta vähennetään menojäännöstä laskettaessa ja se pienentää siten verotuksessa tehtäviä poistoja, koska poistojen pohjana oleva menojäännös pienenee

- Yhtiö myy verovuonna 2020 kahvilassa käytössä olleen kahvikoneen 2.000 eurolla. Kahvikoneen hankintameno on kirjanpidossa poistettu kokonaan
 - Myynnin tulosvaikutus kirjanpidossa 2.000 euroa
- Verotuksessa myyntivoitto ei ole suoraan veronalaista tuloa vuonna 2020, vaan irtaimen käyttöomaisuuden menojäännöksestä vähennetään luovutushinta eli 2.000 euroa
- Myös verotettavaa tuloa laskettaessa tehdään 2.000 euron vähennys (=oikaisu kirjanpidon tulokseen)

MyCup Oy

Irtaimen käyttöomaisuuden yhteinen menojäännös vuoden alussa		22.000
Myyty kahvikone	-	2.000
Menojäännös yhteensä	=	20.000
Poisto 25%		-5.000
Irtaimen käyttöomaisuuden yhteinen menojäännös vuoden lopussa		15.000

Käyttöomaisuuden hankintameno - rakennukset

- Rakennuksen poistamattomasta hankintamenosta saadaan tehdä enintään 4 - 20%:n suuruinen degressiivinen poisto vuodessa
- Poisto tehdään kustakin rakennuksesta erikseen
- Enimmäispoiston määrä riippuu rakennuksen käyttötarkoituksesta, esim.
 - Tuotanto- tai varastorakennus 7 %
 - Toimistorakennus 4 %

MyCup Oy

- MyCup Oy omistaa varastorakennuksen, jota yhtiö käyttää elinkeinotoiminnassaan. Kiinteistö on hankittu verovuonna 2017 hintaan 100.000 euroa, josta rakennuksen osuus on 75.000 euroa.
- Maapohjan osuus 25.000 € on kulumatonta käyttöomaisuutta, josta ei saa tehdä poistoja

MyCup Oy

- Rakennuksesta on tehty poistoja seuraavasti:

Verovuosi 2017

poisto 7%	-5 250
menojäännös	69 750

Verovuosi 2018

poisto 7%	-4 882,50
menojäännös	64 867,50

Verovuosi 2019

poisto 7%	-4 540,73
menojäännös	60 326,77

- Verovuonna 2020 enimmäispoisto 7% rakennuksesta on **4222,87**
(60 326,77 * 7%)

Käyttöomaisuuden hankintameno – aineettomat oikeudet

- Aineettomien oikeuksien (esim. patentti, tekijänoikeus ja ostettu it-ohjelmisto) hankintameno vähennetään tasapoistoina 10 verovuoden aikana tai todennäköisenä lyhyempänä vaikutusaikanaan
- Tasapoisto tarkoittaa sitä, että meno vähennetään yhtä suurina vuotuisina poistoina
- Esim. 100 000 €:n it-ohjelmisto, jonka arvioitu taloudellinen käyttöaika on 5 vuotta, voidaan poistaa 20 000 € / vuosi

Rahoitusomaisuuden menetykset

- Menetyksen määritelmä: Taloudelliseen toimintaan kohdistuvat rasitukset, jotka aiheutuvat elinkeinotoimintaan liittyvän riskin toteutumisesta mutta joita ei vastaa vähennyskelpoinen hankintameno
- Vähennyskelpoisia menetyksiä ovat erityisesti:
 - Myyntisaamisten arvonalenemiset
 - Muun rahoitusomaisuuden (esim. annetut rahalainat) lopullisiksi todetut arvonalenemiset
 - Lopullisuus edellyttää velan anteeksiantoa, konkurssia tms.
 - Usein vähennyskelpoinen kirjanpidossa (varovaisuuden periaate) ennen verotusta

Rahoitusomaisuuden menetykset - myyntisaamiset

- Verovelvollisen varsinaiseen toimintaan liittyvistä suoritteista syntyneet saamiset
 - Myydään palvelu tai tavara asiakkaalle velaksi
 - Arvonaleneminen eli luottotappio voidaan vähentää, kun se on ilmeistä → Ei lopullisuuden vaatimusta
 - Hyväksytään verotuksessa vähennyskelpoiseksi pääsääntöisesti samoin edellytyksin kuin kirjanpidossa varovaisuuden periaatteen mukaisesti
 - Jos luottotappio osoittautuu myöhemmin aiheettomaksi, se luetaan tuloksi sinä verovuonna, jona aiheettomuus on todettu
-

MyCup Oy

- MyCup Oy:llä on vuosilaskutukseen perustuva sopimus kahvikoneen toimittamisesta ja ylläpidosta A Oy:n kanssa. MyCup Oy on tulouttanut suoriteperusteen mukaisesti vuoden 2019 vuosimaksun 5 000 € veronalaisena tulonaan. Vuosimaksu on kuitenkin jäänyt myyntisaamiseksi, jota A Oy ei ole useista kehotuksista huolimatta maksanut vuoden 2020 loppuun mennessä. MyCup Oy kirjaa 5 000 €:n myyntisaamisen menetyksen (ns. luottotappion) vuoden 2020 vähennyskelpoisena menetyksenä.

TULON VERONALAISUUS

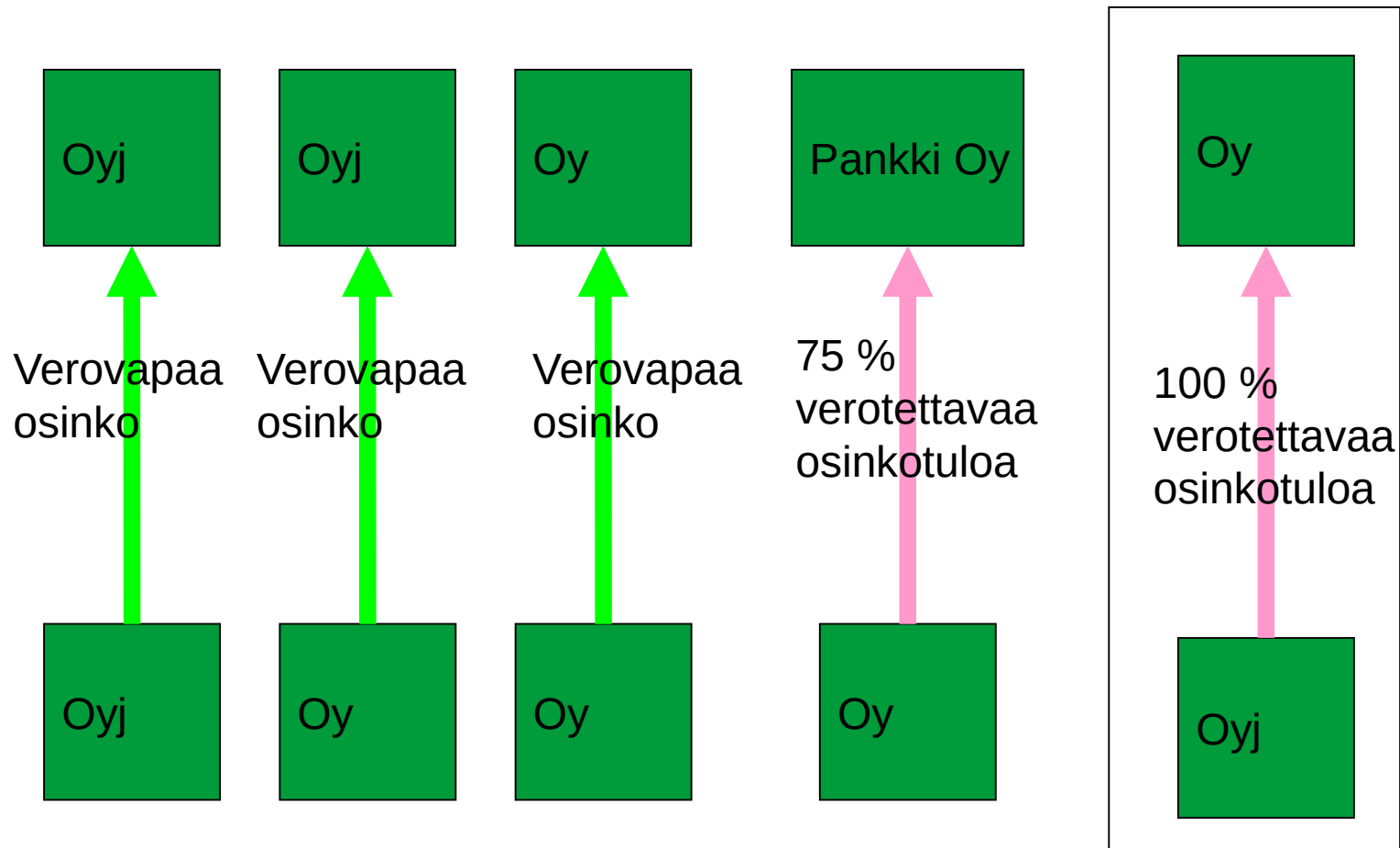
Tulon veronalaisuus ja jaksotus

- Lähtökohtaisesti kaikki rahana tai rahanarvoisena etuutena saadut tulot veronalaisia ellei nimenomaisesti säädetty verovapaaksi (EVL 4 §)
- Suoriteperiaate: Tulo on sen verovuoden tuloa, jona se on saatu rahana, saamisena tai muuna rahanarvoisena etuutena
- Poikkeus mm.
 - Ns. pitkiin valmistushankkeisiin liittyvä osatuloutus (kirjanpitosidonnaisuus)

Verovapaat tulot

- Verovapaita tuloja ovat erityisesti
 - Yhteisön saamat osingot eräin poikkeuksin
 - Ketjuverotuksen (tulon kahdenkertaisen verotuksen) poistamiseksi
 - Yhteisöjen käyttöomaisuusosakkeiden (yleensä tytäryhtiöiden) luovutukset
 - Aihetta käsitellään tarkemmin Elinkeinoverotus-kurssilla
 - Henkilöyhtiöstä saatu voitto-osuus
 - Veronalaista on tulo-osuus (ks. eri yritysmuotojen verotus –luennot)

Osakeyhtiön saamat osingot

Verovapaat osinkotulot

- Yhteisön saama osinko ei ole veronalaista tuloa
- Poikkeukset:
 - listaamattoman yhtiön listatulta yhtiöltä saamasta osingosta 100 % veronalaista, jos osingonsaajan omistusosuus ei ole vähintään 10 % pääomasta
 - sijoitusomaisuuteen kuuluville osakkeille maksettu osinko 75 %:sti veronalaista; sijoitusomaisuutta on vain pankeilla ja eläke- ja vakuutusyhtiöillä
 - Muusta kuin EU- tai ETA-valtiosta saadut osingot tilanteesta riippuen

MyCup Oy

- MyCup Oy:llä on ollut vuodesta 2015 100 %:sesti omistettu tytäryhtiö Bean Oy, joka harjoittaa kahvipapujen maahantuontia.
- Bean Oy jakaa huhtikuussa 2020 osinkoa 7000 euroa
→ Osinko on verovapaa, koska osingon maksaja ja saaja ovat listaamattomia yhtiöitä. Omistusajalla tai omistuksen suuruudella ei ole merkitystä verovapauden kannalta.